

Sygn. akt IC 1428/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 marca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Świdnicy Wydział I Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Jacek Szerer

Protokolant : Magdalena Paruch

po rozpoznaniu w dniu 16 marca 2015 r. w Świdnicy

na rozprawie

sprawy z powództwa F. K.

przeciwko I. B. (1)

o zapłatę

- I. oddała powództwo;
- II. zasądza od powódki F. K. na rzecz pozwanej I. B. kwotę 3.617,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu;
- III. nie obciąża powódki dalszymi kosztami procesu.

Sygn. akt I C 1428/14

I.Uzasadnienie

Powódka F. K. wniosła o zasądzenie od pozwanej I. B. (2) kwoty 82.600,00 zł wraz z odsetkami liczonymi od dnia 27 lutego 2011 r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie od niej kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powódka podała, że w 2009 r. pozwana poprosiła matkę (powódkę) o pożyczkę, które to pieniądze miała zamiar zainwestować w gabinet kosmetyczny. Wskazywała, iż nie chcąc odmawiać pomocy finansowej w dniu 10 marca 2009 r. za pośrednictwem banku (...) S.A. Oddział w Ś. przekazała na konto bankowe I. B. (2) umówioną kwotę pożyczki 20.000,00 zł., którą córka miała oddać na jej konto do roku czasu. Podnosiła, iż mimo licznych upomnień pozwana do chwili obecnej nie zwróciła jej pożyczonej kwoty.

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów sporu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Uzasadniając swoje stanowisko przyznała, iż w dniu 17 marca 2009 r. powódka przelała na jej konto kwotę 20.000,00 EURO, lecz nie tytułem pożyczki, a darowizny, potwierdzonej przez strony w formie pisemnej w dniu 20 maja 2009 r. Naprowadzała, iż powódka przelała w/w sumę na konto pozwanej chcąc jej pomóc, jak i był to „wyraz podziękowania za wcześniejszą pomoc oraz sposób rekompensaty za spadek, którego zrzekła się pozwana”.

Sąd Okręgowy ustalił co następuje:

Powódka F. K. jest matką pozwanej I. B. (2). I. B. (2) mieszka w Niemczech. F. K.- w Polsce.

bezsporne

W 2007 r. F. K. odziedziczyła po zmarłym bracie 50.000,00 EURO.

dowód: przesłuchanie powódki- k.131

W dniu 10 marca 2009 r. F. K. dokonała przelewu kwoty 20.000,00 euro na konto bankowe I. B. (2). W opisie operacji widniało: „przekaz zagr. 20.000,00 EUR. (...)”.

dowód: wyciąg z konta bankowego- k. 11

przesłuchanie pozwanej-k.131

W dniu 20 maja 2009 r. F. K. i I. B. (2) podpisały umowę, na mocy której powódka darowała pozwanej kwotę 20.000,00 EURO. Dokument ten został zredagowany dla celów podatkowych; powódka podpisała go w tajemnicy przed synem-A..

dowód: umowa darowizny wraz z tłumaczeniem - k. 95 i 107

przesłuchanie pozwanej- k.131

Powódka upoważniła pozwaną do korzystania z jej konta; w tym celu pozwana dysponowała kartą płatniczą, z której jednak nigdy nie skorzystała.

dowód: karta Bank (...) S.A- k. 96

zeznania świadka A. K.- k. 113

W 2010 r. powódka w trakcie rozmowy telefonicznej poprosiła pozwaną o zwrot pieniędzy z uwagi na swą trudną sytuację finansową; powódka była po operacji, potrzebowała opieki. Pozwana odmówiła zwrotu pieniędzy.

dowód:przesłuchanie powódki-k. 131

pozwanej- k. 131

W liście z dnia 11 stycznia 2011 r. kierowanym do powódki pozwana podziękowała matce za darowane jej 10.000,00 Euro, wyrażając radość, że matka doceniła pomoc, jakiej córka udzielała jej przez lata. Jednocześnie poinformowała matkę, iż 10.000,00 Euro, które matka jej pożyczyła, zatrzyma jako inwestycję w swoją i swego dziecka przyszłość oraz jako rozliczenie za sprzedaną przez powódkę nieruchomość (...).

dowód: list pozwanej do powódki- k. 12

Powódka ma (...) lat. Z zawodu jest rolnikiem.

dowód: przesłuchanie powódki- k. 131

Strony pozostają obecnie w konflikcie. Nie odzywają się do siebie, nie odwiedzają się.

dowód: przesłuchanie pozwanej- k.131

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Powódka F. K. domagała się zasądzenia od pozwanej I. B. (2) kwoty 82.600,00 zł (równowartości 20.000,00 Euro) tytułem zwrotu pożyczki. W świetle tak sformułowanego żądania nie może budzić wątpliwości, iż podstawę prawną

jej żądania stanowi przepis art. 720 § 1 Kc, zgodnie z którym, biorący pożyczkę zobowiązuje się zwrócić (dającemu pożyczkę) tę samą ilość pieniędzy.

Okolicznością bezsporną w niniejszej sprawie było, iż w dniu 10 marca 2009 r. nastąpiło przekazanie środków pieniężnych z rachunku bankowego należącego do powódki na rachunek bankowy stanowiący własność pozwanej. Nie budzi też żadnych wątpliwości, iż w tytule przelewu powódka nie wskazała podstawy przekazania tych pieniędzy na rzecz pozwanej. I właśnie do podstawy stanowiącej przyczynę przesunięć majątkowych z majątku powódki do majątku pozwanej, sprowadzał się spór między stronami, bowiem według stanowiska powódki nastąpiło to w wykonaniu umowy pożyczki, zaś według twierdzeń pozwanej- umowy darowizny.

W świetle art. 720 § 1 k.c. nie może budzić zastrzeżeń twierdzenie, że występujący z żądaniem zwrotu pożyczki powinien - zgodnie z ogólną zasadą rozkładu ciężaru dowodu w postępowaniu cywilnym wyrażoną w art. 6 k.c. - wykazać zawarcie stosownej umowy i w jej ramach przekazanie pożyczkobiorcy przedmiotu pożyczki. Powódce powiodło się jedynie udowodnienie drugiej z wymienionych wyżej przesłanek. Na okoliczność przekazania na rzecz pozwanej kwoty 20.000,00 EURO przedstawiła wyciąg z konta bankowego. Po wtóre- pozwana okoliczności tej nie negowała, przyznała iż kwotę taką otrzymała.

Bezskuteczna natomiast okazała się próba wykazania przez powódkę faktu zawarcia między stronami umowy pożyczki.

Przepis art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu nakłada na osobę, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. W art. 3 k.c. i art. 232 k.p.c. ustawodawca obliguje strony procesu do aktywności, wskazując iż to strony są obowiązane wskazywać i przedstawiać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Z powyższych uregulowań wynika, iż obowiązująca w polskiej procedurze cywilnej zasada kontradyktoryjności ciężarem dowodu obciąża strony postępowania cywilnego. To one, a nie sąd, są wyłącznym dysponentem toczącego się postępowania, w konsekwencji i one ponoszą odpowiedzialność za jego wynik. Możliwym jest wprawdzie dopuszczenie przez sąd dowodu z urzędu, aczkolwiek nastąpić to może jedynie w sytuacjach szczególnych; zaznaczyć też trzeba, że jest to uprawnienie, a nie obowiązek sądu. Sąd z przewidzianego w art. 232 zd. 2 k.p.c. uprawnienia winien korzystać powściągliwie i z umiarem, pamiętając, że taka inicjatywa należy przede wszystkim do samych stron i że cały rozpoznawany spór jest ich sprawą, nie zaś sprawą sądu (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1997 roku, sygn. akt III CKN 244/97, OSNC 1998, nr 3, poz. 52; uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2000 roku, sygn. akt III CZP 4/00, OSNC 2000, nr 11, poz. 195; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000 roku, sygn. akt V CKN 175/00, OSP 2001, z. 7-8, poz. 116).

Zaznaczyć też trzeba, iż przepis art. 720 § 2 k.c. wymaga - przy określonej wartości pożyczki- stwierdzenia umowy pismem. Ustawodawca posłużył się określeniem "stwierdzenie pismem", a nie zawarcie umowy w formie pisemnej. Powyższe wskazuje, że chodzi o istnienie pisma stwierdzającego, że umowa została zawarta. Sama umowa może być więc zawarta w formie dowolnej, nawet ustnie, fakt jej zawarcia powinien być natomiast potwierdzony pismem.

Należy zatem dokonać oceny dołączonego do pozwu pisemnego oświadczenia (listu) I. B. (2)- córki powódki z dnia 11 stycznia 2011 r. w kontekście tego, czy może ono stanowić potwierdzenie zawarcia umowy pożyczki, z zaznaczeniem że dotyczy to jedynie kwoty 10.000,00 EURO, bowiem co do kwoty 10.000,00 EURO pozwana posługuje się określeniem darowizny.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 17 listopada 2011 r. wydanym w sprawie III CSK 38/11 (Lex nr 1129117) wskazał, że elementy essentialia negotii umowy pożyczki są określone w art. 720 § 1 k.c. Nie oznacza to, że w każdej umowie pożyczki niezbędne jest jednoznaczne i dokładne posłużenie się sformułowaniami, użytymi w tym przepisie. Możliwe jest bowiem ustalanie na podstawie art. 65 § 2 k.c. rzeczywistego znaczenia i woli stron takiej umowy. W przedmiotowej sprawie sąd dysponował ubogim materiałem dowodowym dotyczącym okoliczności przekazywanych przez powódkę na konto jej córki pieniędzy, tj. zeznaniami stron (wzajemnie sprzecznych) oraz dokumentem w postaci listu z dnia 11 stycznia 2011 r. do matki (powódki) autorstwa pozwanej i umowy darowizny z dnia 20 maja 2009 r. Powódka stwierdziła w swoich zeznaniach, że pieniądze przekazała na prośbę pozwanej, która potrzebowała ich

jako wkładu własnego przy zawieraniu pożyczki bankowej. Pozwana powyższemu stanowczo zaprzeczyła wskazując, iż pieniądze otrzymane od powódki traktowała jako darowiznę, w tym 10.000,00 EURO jako dowód wdzięczności/podziękowanie za pomoc, której pozwana udzielała wcześniej powódce, a kolejne 10.000,00 EURO jako rozliczenie z tytułu sprzedanej przez powódkę nieruchomości. W ocenie Sądu argumentacja pozwanej, konsekwentna (w liście pozwanej do powódki i zeznaniach pozwanej) i logiczna, zasługuje na przyjęcie. Dodatkowo wskazać trzeba, iż intencją darowania, a nie pożyczania pieniędzy potwierdza umowa darowizny z dnia 20 maja 2009 r., która w przeciwieństwie do rzekomej umowy pożyczki zawarta została w formie pisemnej, zawiera podpis powódki. Zaznaczyć trzeba, iż powódka mimo iż zaprzeczyła jakoby podpisywała ten dokument, to nie zaprzeczyła autentyczności jej podpisu znajdującego się na nim. Z powyższego wysnuć należy, iż powódka nie pamięta okoliczności podpisywania tej umowy.

Poza zatem twierdzeniami powódki, żadne dowody nie wskazują, by 20.000,00 EURO, które powódka przekazała w marcu 2009 r. pozwanej stanowiły pożyczkę. Powódka nie wykazała, by między nią a córką były uzgodnienia dotyczące tego, że pieniądze przekazane przez powódkę stanowiły pożyczkę, która podlegała zwrotowi. Powyższe uzasadnia przyjęcie, iż przekazywane przez powódkę pieniądze nie stanowiły pożyczki a darowiznę. Strony nie zawierały na ten temat bowiem żadnego porozumienia. Powódka przekazała pieniądze, córka natomiast je przyjęła. Sąd dokonując wykładni w oparciu o art. 60 i 65 k.c. uznał, że pieniądze przekazane przez powódkę zostały podarowane jej córce. Wbrew twierdzeniom powódki w materiale zebranym w sprawie brak jest jakiegokolwiek dowodu na poparcie stanowiska powódki, że kwota ta została przekazana w związku z zawartą umową pożyczki.

Nie zasługują na obdarzenie walorem wiarygodności zeznania świadka A. K. w zakresie, w jakim potwierdził zawarcie umowy pożyczki między stronami, bowiem w rzeczywistości informacje świadka opierają się na jego domysłach; nie był on obecny przy przekazywaniu przez powódkę pieniędzy, czy w trakcie rozmowy między powódką a pozwaną dotyczącej szczegółów i warunków, na jakich nastąpi przelew tych środków.

Mając na uwadze powyższe stwierdzić trzeba, że to powódka jako strona inicjująca proces o zwrot przedmiotu pożyczki i domagająca się uwzględnienia jej żądania w tym zakresie, miała obowiązek wykazania, iż jej żądanie zasługuje na uwzględnienie tak co do zasady, jak i wysokości. Poczynione przez sąd ustalenia w sposób ewidentny wskazują, iż powódka nie zdołała podołać temu obowiązkowi. Na podstawie zaoferowanych przez powódkę dowodów nie udało się ustalić, iż rzeczywistą podstawą, dla której w dniu 10 marca 2009 r. doszło do przekazania pieniędzy z konta powódki na konto pozwanej, była umowa pożyczki. Zaakcentować trzeba, iż obowiązek dowodzenia nie może być przerzucany na sąd rozpoznający sprawę. Poszukiwanie dowodów potwierdzających zasadność żądania wysuwanego przez powódkę nie jest rolą sądu rozstrzygającego o zasadności jej żądania. Oczekuje się, że inicjatywę w tym zakresie wykazywać winna strona ubiegająca się o udzielenie jej ochrony prawnej polegającej na wydaniu korzystnego dla niej rozstrzygnięcia.

Podsumowując powyższe wywody stwierdzić trzeba, że analiza stanu faktycznego omawianej sprawy, jak dokonana na jej podstawie ocena całokształtu zgromadzonego materiału dowodowego, nie pozwala na ustalenie, iż łącząca strony umowa była umową pożyczki. W rezultacie negatywne skutki procesowe w postaci odmowy uwzględnienia powództwa obciążają powódkę.

O kosztach procesu Sąd orzekł po myśli przepisów art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. stosując zasadę odpowiedzialności za wynik procesu. Zgodnie z treścią przepisu art. 98 § 1 k.p.c. strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). W związku z oddaleniem powództwa w całości powódkę znać należy za wygrywającego proces, natomiast pozwaną za wygrywającą proces. Stosownie zaś do treści przepisu art. 98 § 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez adwokata (oprócz kosztów sądowych i kosztów nakazanego przez sąd osobistego stawiennictwa strony) zalicza się wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki jednego adwokata. Na koszty procesu poniesione przez pozwaną, zwrotu których domagała się od powódki (a które to żądanie uwzględnione zostało w całości) składały się: kwota kwota 3.600,00 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego pozwanej przez profesjonalnego pełnomocnika będącego adwokatem, znajdująca oparcie w treści § 6 pkt 6 w zw. z § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z

dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu /Dz.U. z 2013 roku, Nr 461, t.j./ oraz kwota 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa uiszczona zgodnie z przepisami art. 1 ust. 1 pkt 2 w zw. z art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 16 listopada 2006 roku o opłacie skarbowej i pkt IV załącznika do w/w ustawy /Dz.U. z 2006 roku, Nr 225, poz. 1635 z późn. zm./. Łącznie zatem w pkt II wyroku Sąd zasądził od powódki na rzecz pozwanej kwotę 3.617,00 zł tytułem zwrotu kosztów niniejszego procesu.